

تصوير ابو عبد الرحمن الكردى

زنجیره‌ی هاوہ لانی پتھمبر

(۱۸)

زہیدی کوری حارثہ

حبیب محمد سعید

سالہ ۱۴۰۶ھ

مالہ

زنجیره‌ی هاوہ لانی پتھمبر

(۱۸)

زہیدی کوری حارثہ

حبیب محمد سعید

چاپخانہ‌ی نیرشاد - بغداد

سالہ ۱۴۰۶ ک

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تازیزه کانم ، نهی هاووله شیرینه کانی پینه بهری

خوا ..

سه لاینکی گهرم و گوپتان یتشککش نه کم .

کاتی که چمکتی له زیانی هر کامتان شماره زا

نه بم ، زیاتر گوره می نیسلام بو ده رنه کوی ، گهوا

نیوی مهرد و قارمانی په رورده کردوو .. بویه

شانازی پیوه نه کم - به پی توانا - زیاتان یتشککش

بکم به موسلمانان ، تا به شکوم - به کومه کی خوا -

بتوانن موسلمانان و نه قام جیا بکه نه وه و یتربنا

چاوبه ست کردن بهس بی و کم شیری بی هه وین

بنین ..

پیشکش

پیشکش بیت :

● بہو موسلمانا ہی کہ لہ وہ زعی نہ مروی خویان
و تاینہ کہ یان شاره ران و بہو پئی یہش دستیان داوہ تہ
ہمول و کوشش بو بہرز کردنہ وہی نالای • لا الہ الا
اللہ • •

● بہوانہ یس کہ نامادہن گوی لہ دہنگی
راستہ قینہی میژوو بگرن ، تا بزائن کنی بہ راستی ،
بتی قیل و دہ بست برین ، خزمہ تی گروی نادمی
کردووہ • •

پیشہ کی

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد
المرسلين محمد وآله وصحبه اجمعين *

تہا ئیسلام وزگار کہرہ ۰۰ بہرزی و پایہ داری
مردو جیہان تہا لای ئیسلام دست تہ کہوی ۰۰۰
ہموو ریازی گالہ و فسہ و ہاش و لووشی چہند
روژنکہ ، دیت و دہروا ، تہجامہ کہشی بوش و
بی مایہیہ ۰۰

تہوانہی دل بہو ریازانہ خوش تہ کہن ، متشکیان
بجووک و بریان تہسک و چاویان کہم بیایہ • توانایان
نہ لہ ریگای سہر فزایی تی بگن ۰۰ چہندی
گورہ و ناودار بن ، بہم بیروہستہیان ، ئینجا زیاتر
بجووک تہبنہوہ ۰۰

چہندی ہلہمت بو پیشہوہ بہرن ، لہ سایہی
تہفامیدا ، ئینجا بہرہو دواوہ ییان تہخلیسکتی ۰۰
بہلام مروفہ دل باکہ خوابی دواوہ کان ، رحمت

و سوژی به لیشاوی خویان به سهرا نه پژی ..
به نامه‌ی خوا ، به شیوه‌ی کی ناوازه دهستی یارمه‌تیا
بو درینژ نه کا و پهروه رده‌ی کی تیرو ته‌واویان نه کا و
بو رزگاری نادمیه‌کان نه یان خاته کار ..

* نامیلکی نه‌چاره‌مان کورته‌یه کی زیانی
نادمیه که که نیلام گه‌ینته فریای ، هه‌روه ک
گه‌یشتوته فریای ملیونه‌های وه‌ها ، تاله نه‌فامی
رزگاری کا و دلّه ناماده‌کی له نووری قورپان پر کا
و بیته هه‌ل‌گری رنگای هیدایهت بو ناسینی خوی
گه‌وره ..

نووسهر

سیروان

۱۴/صه‌هه‌ر/۱۴۰۶

ياسای نهفامی

هەر کانتی نهفامی بانی رهشی کیشا به سهر ژيانی
ئاده میزادا ، هیچ شتی له شوینی خوڤیا نایستهوه . .
هموو کاروباری تیک نهچی . . هموو خراپه و تاوانیک
له دهستی ئاده میزادی ستم کار نهو شهتیهوه ، زوریش
به ناروا نه چهو سترتهوه . . مرۆف و یزدان و
غیره نی بهنج نه بی . . تنها بیر له رابواردن و
دهست روشتیکی ئازهلای و درپندانه نه کاتهوه .

نهو کاتهی که هیتا قورثانی یروژ نه هاتبوه
خوارهوه نهفامی گه یشتبوهووه جله پوزه . . سه راپای
سه رزهویی پر بوو له ستم و جهور بو به دهست هیتانی
زیانیکی کورت . . به تابه نی دوورگی عه ره بی که
ياسای ختلایه نی و ره گه زبه رستی ده ورینکی
درپندانه یان نه بینی . . ياسای . انصر اخاك ظالماً او
مظلوماً ، واته : پشت گیری براكهت به ئیتر سا ستم کار
بیت یان ستم لی کراو ، هموو مَشکیکی پر کرد بوو . .

هه موو پیر و هه سیتیکی خه لکه که بۆ نه وه بوو چۆن
هۆزه که ی خۆی سه رخات و به ره وا و ناپه وا په رگری
لی بکا ۰۰

نه وه بوو چارنکیان هه ندی له هۆزی نه وه ی
قهین کتوپر دایان به سه ر هۆزی نه وه ی مه عن دا و
شمشیریان خسته گه ردنی نه وه خه لکه وه بی نه وه ی
تاگدار بکرین و ره نگه هۆیه کی نه وه تۆیشی نه بوو بی ۰۰
دوای دهست وه شانندن دهستان کرده تالان و پرۆ و
هه رچیان به ردهست کهوت له تازمه ل و وشتر دایانه به ر
و زن و مائیشیان به دیل گرت و کردنیانه کۆیله و
به نده ۰۰

به وه هه لمه ته هۆزی هه عن زیانیکی زۆری لی
کهوت ، له کاتیکا زیان و گوزمه ران و تازمه ل و به رو بووم
به وه ئاسانیه دهست نه نه کهوت ۰۰ به لام میشکی نه فامبی
نه سۆزی تیا به و نه به زه می ۰۰

نهم رووداوه له کاتیکا بوو که سوعدای کچی

نه‌عله‌به‌ی خیزانی حاریشه‌ی که‌عیسی به‌خوی و زه‌یدی
 کورپه‌وه هاتبووه ناو خزمه‌کانی له‌ نه‌وه‌ی مه‌عن بو
 سه‌ردان و جاوپتی که‌وتی خزم و خویش ۰۰
 جا په‌کئی له‌وانه‌ی به‌ دیل که‌وته ده‌ست نه‌وه‌ی
 قه‌ین زه‌یدی کورپی حاریشه‌ بوو ، نه‌ویشیان دایه‌ به‌ر
 و بردیان ۰۰

زه‌ید له‌و کاته‌دا مانیکی بچووک بوو . تازه
 نه‌مه‌نی به‌ره‌و هه‌شت سالی خوی نه‌کوتا ۰۰
 به‌ بی‌ یاسای نه‌فامی سه‌ربه‌ستی زه‌ید زه‌وت
 کرا ، بی‌ نه‌وه‌ی هیچ تاوانیکی کردبیت و بی‌ نه‌وه‌ی
 ناگای له‌ هیچ جه‌نگ و دوژمنایه‌تیه‌ک بیت ۰۰ به‌لام
 نه‌فامی وه‌ک شیت وایه‌ قه‌ی له‌گه‌ل ناگری و هیچی
 لی‌ ناگری ۰۰ نه‌فامی زۆر لای ئاسایه‌ هه‌موو
 هه‌نگاوێک بگریته‌ به‌ر ، نه‌گه‌رچی ده‌ره‌ق به‌
 بی‌تاوانایش بیت ، به‌و مه‌رجه‌ی به‌رزه‌وه‌ندیی تیا بیت ۰۰
 زه‌یدی کورپه‌ی بی‌تاوان - وه‌ک چه‌نده‌ها مروقی
 تر - به‌ره‌و بازاری عوکاظ خرایه‌ ری ۰۰ له‌وی

مامه‌له‌ی خرایه‌ سه‌ر و فرۆشرا ۰۰ به‌ ناپه‌وا کرایسه
به‌نده‌ ۰۰ له‌ دایک و باوکی سه‌نرا و کرایه‌ خزمه‌ت‌کاری
مالان ۰۰ دایکی داماوی ، کوپی خوۆشه‌ویستی لئی
سه‌نرا و به‌ ده‌ستی خالی و هه‌ناهی سارده‌وه‌ گه‌پایه‌وه‌
ماله‌وه‌ ۰۰

له‌و لاوه‌ ده‌وله‌مه‌ندیکی قوپه‌یشی ، که‌ ناوی
حه‌کیمی کوپی هه‌زای کوپی خووه‌یلید بوو ،
زه‌یدی کپی به‌ چوارسه‌د دره‌م ۰۰ نه‌ک ته‌نها زه‌ید ،
به‌لکو چه‌ند مانیکی له‌و به‌ندانه‌ی کپی و هه‌تایه‌وه‌ بو
مه‌گه‌ ۰

کاتی که‌ هه‌دیجه‌ی کچی خووه‌یلید له‌
گه‌رانه‌وه‌ی هه‌کیمی برزای ناگادار بوو ، روۆشت بو
لای بو به‌خه‌ره‌ته‌وه‌ کردنی ، ته‌ویش له‌ جیاتی دیاری
و پشکه‌شی به‌ پووری وت :

پووری گیان ، له‌ بازاری عوکاظ چه‌ند مانیکم
کپیوه‌ ، جا بزانه‌ کامیانت به‌ ده‌ له‌ ناویانا هه‌لی بژیرو
و پشکه‌شت بیت ۰۰

خدیجهی زیر و سلیقه‌دار به جوانی له
مانه‌کان ورد بوویهوه تا به‌نده‌یه‌کی زیره‌کیان لی هه‌ل
بژیری ۰۰ دوی سه‌رنج‌دان زه‌یدی کوری حارشی
هه‌ل بژارد ، چونکه به‌شوه له به‌نده‌یه‌کی زیر و
زیره‌ک نه‌چوو ۰۰ حه‌گیش ره‌زامه‌ندی خوی
ده‌پیری و زه‌یدی خسته‌گه‌ل خه‌دیجه و نه‌ویش
بردیوه ماله‌وه ۰۰

خوای گوره‌وژی به‌خیری له زه‌ید
کرده‌وه ، هه‌ر وه‌ک له دایک و باوکی سه‌نرا ،
گه‌یاندیه‌ده‌ستیکی پر له سوژ و به‌زه‌یی ۰۰

خه‌دیجه‌ئافره‌تیکی دامه‌زراو و پر دانا‌یه‌تی
بوو ۰۰ قورس و سه‌نگین بوو ۰۰ خاوه‌نی سامان
و دارایی بوو ۰۰ خاوه‌نی ریز و پایه‌یه‌کی بی‌نه‌ندازه
بوو له نیو قورمه‌شا ۰۰

دوی نه‌وه‌وژی پتی نه‌چوو خه‌دیجه‌شووی
کرد به‌سه‌رداری مرو‌فایه‌تی ۰۰ به‌خوشه‌ویستی

خوا. . . به فوحه مهدی کوپری عه بدوللا - صلی الله
علیه وسلم - دواى نهوى بوى دهرکوت له ره وشت
و خوروی پیاوانه دا هاوتای نیه و سه رزه ویی یی او
ره کو نهوی به خویه وه نه دیوه و نایشینتی . . .

جا دواى گواسته وه و دامه زران ویستی خه لاتیکی
زور به نرخ و به ها یشککش به میردی خوشه ویستی
بکا . . .

جا هرچه نده خه دیچه خاوه نی سامان و
دارایه کی زور بوو و نهی توانی چاکترین دیاریسی
به یدا بکا بوی ، به لام بریاری هاته سه رته وه هیچ
خه لات و دیاریه کی دست ناکه ویی وه که زه یدی تازیز
و ره وشت به رز . . . بویه یشککشی کرد . . .

جاریکی تر خوا دهرووی له زه یدی به نده
کرده وه . جاران ته نها له سایه ی سوز و میهره بستنی
خه دیچه دا نه زیا ، که زور له دایکی زیاتر دلکی یزی
، حسایه وه . . . و ایتا که وته سایه و میهری سوز

و میوه بانسی موحه میهدی به کیم یاوی مرؤفایه زیاده،
که چندان قات زیاتر جیگهی باوکی بو گرتبوویهوه،
بگره به هیچ شیویهک هستی به بتی کسبی و به
دووری کس و کار و خزیه کانی نه نه کرد ..

زهید کهوته خوشی و نه دمانیهوه .. لهو پهری
بهختهوهری و کامه رانیدا زیانی نه دایه سر ..
هرگیز نه خوی و نه خاوهن مال حیسابی بهنده به تیان
بو نه نه کرد .. لهو پهری ناز و نحصه تا زیانی نه دایه
سر .. نه مهش له کاتیکا بوو که هشتا قورپانی
پیروز نه هاتبووه خوارهوه سر موحه میهدی یتسه و امان
- صلی الله علیه وسلم - .

به آن ، زهید لهو پهری خوشیدا نه زیا ، به لام
دایکی جگه رسووتاو و کوست که وتووی به مدهی
نه نه زانی .. همیشه خهریکی گریه و فرمیسک ریزان
بوو به دوا یا .. خور و حسانه وهی لا هل گیرا
بوو .. هه ناسهی به دوا ی زهیدی جگه رگوشه یا هل

نه کيشا .. نهی نه زانی دهمتی کنی که وتوو و چ مالی
مه نزلی شو و روژیه نی ..

شای که دایک و باوک و خوشک و برا و
کس و کار فرمیک نه پیزن به دوی نه و همووه
جگه رگوشه و خوشه ویستانه یانا که یاسای نه فامی
به ناپه و دووریان نه خانه ووه و سه رنگونیان نه کات ،
بی نه وهی تاوانتیکیان له دهمت دا که وتبی !!

به لئی ، دایکی زهید نهی نه زانی کوربهی نازیری
له کوپه ؟ نهی نه زانی ، ئایا زیندوو و به تهمای بی ،
وه یا مردوو و دهمتی لی بنوا !

به لام هزاره جی بکا ؟ بو کوئی پروا ؟ جی بکا له
بیابانی دوورگهی عه ره بی و چون هه والی بزانی ؟
هیچ چاره په کی نه بوو جگه له وهی خهو و خوراسی
لا هه ل گهرا بوو و فرمیکسی وشک نه نه ووه ..
باوکشی یاوانه نهی نه توانی بی بخاته ژیری
و به هموو لایه کا نه سوورایه و هه والی زهیدی

جگه رگوشه‌ی نه‌پرسی .. له‌گه‌ل ئهم مه‌بوو
 ماندوو بوون و گه‌پان و پرسیاراندا ، نه‌ویش فرمیشکی
 وشک نه‌مه‌بوویهوه .. جا هه‌ر کسێ به‌م
 تانی کردنه‌وه‌یه‌دا تێ به‌پێ نه‌کردی ، نازانی هه‌وآل
 نه‌زانینی کۆر به‌ی ناوا چه‌ند زه‌حمه‌ته .. داخۆ چه‌ند
 کس به‌و مه‌رافه‌وه سه‌ریان تاپه‌وه و به‌یه‌ك گه‌یشتی
 که‌وتیته قیامه‌ت؟ هه‌ر که‌یش دلی بداتی به‌ش به‌ حالی
 خۆی هه‌ناوی دپه‌ تیش !

حاریشه زۆر شوین گه‌پا .. زۆر ماندوو بوو ،
 تا له‌ ماندوو بوون و خه‌فنه‌ت خوار دنیا ئهم مه‌لبه‌ته
 دل ته‌زینه کاریگه‌ری وت :

بکبتُ علی زیدٍ ولم أدرِ ما فعلُ
 أحمی فیرجی أم أتی دونه‌ الأجلُ ؟
 فواقه ما أدري واني لسائلُ
 أغالك بعدی السهلُ أم غالك الجبلُ
 تُذکرنيہ الشمسُ عند طلوعها
 وتعرضُ ذکراهُ اذا غربها أفلُ

سَيَأْمَلُ نَصَّ الْمَيْسِ فِي الْأَرْضِ جَاهِدًا
 وَلَا أَسَامَ التَّلَوَافِ أَوْ تَسَامَ الْأَبْلِ
 جِسَانِي ، أَوْ تَأْتِي عَلَيَّ مَيْتِي
 فَكُلُّ أَمْرِي فَإِنْ وَانْ غَرَّةُ الْأَمَلِ

حاریشه دەری ئەبڕی کەوا زۆر گریاوه بە شوێن
 زەیدا و سەرسام ماوه داخۆ ئایا زیندوو بێ یا کۆتایی
 بە تەمەنی هاتوو ، داخۆ ئایا تیشە لە کوێ بێ ؟ لە
 دەشت ، لە شاخ ؟ هەرچی خۆز هەل دیت ، چونکە
 زەیدی کۆرپەیی خۆری زیان و رووشایی چاوه کانی
 بووه ، ئەوی بیر ئەکەوتتەوه ، تا کە ئاوا ئەبێ ، لە
 بیری ئەچیتەوه . . ئینجا بیریاری کۆلنەدان ئەدا لە
 گەپان بە شوێنیا و دەری ئەبڕی یا ئەبێ زەیدی مایەیی
 زینانی دەست کەوتتەوه ، یان لەو پێناوەدا تەمەنی تەواو کا و
 سەر بنیتەوه . خۆ دیاریشە هەموو کەسێ هەر ئەبێ
 بمری ، بەلام کوێر تا ماوه بە تەمای دوو چاری ساغە . .
 حاریشه دەری بیری چۆن جگەری کەپەیی

سەندوۋە بۆ كۆپەكەي و تا ھەۋالى نەزائى دىلى
دانامر كىتەۋە ۰۰ جا خۆ ۋە نەبى تەنھا جەرگى خارىشە
بەم شىۋە بەرپا بى ۰۰ ھەموو رۆزى لەم سەرزەۋىدەدا
ھەزارەھا ، بەلكو مىليونەھا باوك تا بەو شىۋە بە
دەست كارى ناھەموارى نەفامىۋە ئەنالىن ۰۰ كە
سايە و شىۋە بەرنامەى قوپشان دەست ، كەوت كەس
ناھەتەۋە !

بەم بۆنەۋە ئىۋىتە مۇسلمانانى ئەم ساردەمەن
چاك بزائى نەفامانى سەرزەۋى بەۋبەپى بىۋىزدانى
ۋ بىۋبەزەۋىۋە دۆزى ئىسلام و مۇسلمانەكان ۋەستاون ۰۰
جا ئىۋىتە بەم زانە بىرپارى خۇيان يەكلا بى
بەكەنەۋە :

ئەگەر شىۋى ئىسلام بەكەن ، دۇۋەتا دزايە بى و
بىلانى كافران لەۋبەپى پەدايە ۰۰

خۆ ئەگەر ۋازى لى بىتن و ئالاي نۆكەرى
ھەل كەن ، ۋە نەبى دوزمىن بىتە دۆست و دەستى

یارمه تیی و خوښه ویستی بو جیهانی چه سواوه دریز کا
 .. به لکو نه بینن چند صده به که ناوجه جور به
 جوره کانی جیهانی بسلامی وان له زیر چنگی کافراندا
 و به دوزمناهی تیی و وزیران کاری به و لاره به هیجی تر
 هه ل نه ساون .. هه موو مه به سیکان له ناوبرنی
 موسلمانان کانه چ خویمان و چ سامان و خیر و بیری
 ولاتانیا .. رهنگه هه نندیکش به خه یالی خویمان
 زیانان وه دست هتایی .. به لام داموانه نازانن
 زیانی نوکهری و چاونووری و جاسوسی و
 میللهت فروشتن زیان نه و روز به روز گهلانی
 موسلمان زیاتر به شحوال نه بن ..

که واته کافرانی سه رزه وی نیازیان نه وه به
 هه رچی وولهی موسلمان هه به سه رگه ردان و بی نه نجام
 بن و خاکی بسلامیش دیرانه بیت .. جا که موسلمانان
 نه میان بو در کهوت که : دوزمن هه دوزمنه و
 نیازی گلاری دهرهق به موسلمانان ناووری ، چاک
 وایه عززی خوی گه وره له خویمان نه کهن و پالی پوه

بدن و بوزگارکردنی خویان و بهره‌کافی دواویان،
هروه‌ها بوزگارکردنی نادمیه‌کافی ر ، دست
بکرن به قورپانی پیروزه‌وه ، مرگ به مه‌ردایه‌تی
چاک‌تره تا به سه‌شوپیی ۰۰ نازیه‌تی و گرتی رنگای
راست هنزی خوی له گه‌لایه و سه‌رکه‌وتنی هردوو
جیهان باداشیه‌تی ، به‌لام نوکه‌ری و چاروشوپیی و
نونین‌که‌وتی کافران ، خشمی خوی به دواویه‌وه و
خه‌جاله‌تی و ره‌نگ‌زهردی هردوو جیهان سزایه‌تی ۰۰

به دیدار شاد بوون

حاریشه و زنه که ی و کس و آریان له دوری
زه دیده وه نه تلانیه وه خفته تی بی نه نجامیان نه خوارد ..
تا شه بو وه هندی له یوانی هوزمه که ی زهید ، به
نیازی حه ج کردنی سه رده می نه فمییه وه ریان که وته
مه که .. له کاتیکا خه ریکی ته وافی مالی پیروز
بوون ، سه یریان کرد وا زهید هات به یریانه وه ،
به کریان ناسیه وه .. دوا ی سه و آل پرسین و
به خیره اتن بو یان دهر که وت زهید وا له مه که که دا ..

دوا ی ته و او کردنی کاروباری حه ج به ره و ولانی
خویان گه پانه وه و مزده می چاوی که وتی زهید یان دا
به باوگی ..

خوشی که وته دلی حاریشه وه .. که واته زهیدی
خوشه ویستی ماوه .. وا له مه که که دا .. له شاری
پیروزدا .. له په نای که عبه ی پایه داردا ..
وای به چاک زانی به زووترین کات له گه ل

که عیبی برایا بکهونه ری و خویان بگه یه تنه زهید ۰۰ بو
نه مش نهو ندهی که پیوست بوو پاره و سامانی له گه ل
خویا هتا تا مهر چونی کردوو زهید له دیلی و
به ندایه تی رزگار کا ۰۰

به په له بهرو مه ککه کهوته ری ۰۰

ئی که گه شتی خوش و به تام بوو ۰ گه شتی
بیابانی چو ل و بی تاو زور مهینه ته ۰۰ به نام مه
گه شتی حاریشه وه گه شته کانی تری نه بوو که به
شوین زهیدا نه گه پرا ۰۰

که گه شته مه ککه ، هه وایان زانیی زهید وا له
مالی ییویک به ناوی موحه مه دی کوپی عه بدوللا ۰۰
چوونه ماله وه لای ییان وت :

ته ی کوپی عه بدولمو طه لیب ، تیوه دراوسینی
مالی خوان ، دیل رزگار نه کن و برسی تیر نه کن
و نه گه نه فریای ستم لئ کراو ۰۰ وا تیهش به بوته ی
نه و کوپه مانه وه که لائانه هاتووینه ته خزمهت و

جهندی یونست بیت پارمان له گهل خویمان میناوه ،
جا پیاره تیمان له گه لا بکه و به هه ر جهندی بووه
به ری بده بویمان ۰۰

فهرمووی :

ئهو کوپه ی که مه به ستانه ، کیه ؟

وتیان : زهیدی خزمهت گوزارت ۰۰

فهرمووی : ئهی شتیکی ترتان نادی له وه بیاکر

بیت ؟

وتیان : کامه یه ئهو شته ؟

فهرمووی : من زهیدتان بو بانگ ئه کام ، جا

تبهوش برسیاری لی بکه ن بزانی پنی خو شه لای من

بمیته وه یان بته وه له گه لانا ۰۰ خنۆ ئه گهر تبهوی

ههل بزارد ئهوا به بی پاره بیکه شان بیت ، وه ئه گهر

میشی ههل بزارد ، میش ئه و کاته ، به خوا ، هه رگیز

دهست له گه سی ههل ناگرم که منی ههل بزارد بیج ۰۰

واته : به لئی ئهو قیسه به ندهی منه و ئه توانم بی

برسی خنۆ بی فروشم ، به لام ئه و که من ههل

بېزىرى ھەرگىز دەست بەردارى نايىم . .
خاۋەنى دەروونى فراوان ھەمىشە كرى يېوانەنى
لى ئەۋەشتەۋە .

ئەرايش بەمە زۆر يىخۇش حال بوون و
رەزامەندى خۇيانىان دەر بېرى كە ئەمە ئەپەپى
ۋىزدانە و لەم رېنگايەش جاكر نە !

موھەممەدى خۇشەۋىستان - صلى الله عليه
وسلم - زەيدى بانگ كرد و فرمودى : ئەانە كىن ؟
وتى : ئەمە خارىشەى كۆپى شوراھىلى باۋكە
و ئەمەش كەبى ماممە .

رەۋى : خۇتم كەدودە بە - ر پىك : ئەگەر
بەۋى ئەتوانى بېرۋىتەۋە لە گەلانا ، ۋە ئەگەر بەۋى
ئەتوانى لاي من بېيتەۋە .

زەيد - بە بى ھىچ ۋەستان و دور دلىءك - وتى :
بەلكو ھەر لاي جەنابت ئەمىتەۋە .
ئازىز و خۇشەۋىستى ئەى يىتەبەرى خىوا . .

نهی روشنایی چاوه کانمان .. نهی پزیشک و دهرمانی
 ده کانمان .. نهی فینکی و حسانهوه و ساغی
 لاشه کانمان .. رهوشی بهرزت .. دهروونی فراوانت
 .. ههلس و کهوتی پیاوانهت ، ههر کسێ شاردهزایان
 بیت ، نه توانی لیت دوور کهوتیهوه ؟ تا توی بهرپز
 و خۆشهویست بو کسێ دهست بدهیت و بتوانی له
 خزمهتا بمیتهوه ، کئی ئاورپ به لای دایک و باوکی
 خۆیهوه نه داتهوه ؟ ههموو دایک و باوکی به قوربان
 بن ..

زهید خۆی شایانه وا ماله کهت ههله بزیرراوه
 بوی تا گهشتی زهینی به سهری بهرزوه تهواو کا و
 قیامهتیشی مسوگر کا ..

زهید خۆی خواپێ داوه ، وا رهی له ماله کهت
 کهتوووه نهی سهرداری مرۆفایهتی .. ئیر چۆن
 دلی ناهت نه گری به جیت بیلێ ؟ چۆن نه توانی بسی
 تو بزی ؟ چۆن بهرگه نه گری زیانی له خزمهتا تهواو
 نه کا ؟

خۆزگەم بە زەيد واریسی نە تۆی بەپێز و
 خۆشەویست کەوت ۰۰ چی بکا لە دایک و باوکێ
 نەزانی بۆ قیامت پەرەردەیی کەن و نەزانی هەلس و
 کەوت و رەفتاری بەرز و پیرۆزی پشان دەن ؟
 بەلێ ، زەید پەرەردەیی دا لە مالی موحەممەدی
 نازیزی دەر نەچیت ۰۰

باوکی و مامەیی سەرسام بوون ۰۰ زەید بۆچی
 وای بە سەر هاتوو ؟ باوکی بە سەر سوپامانەو پرسی :
 تیاچیت زەید ، ئایا بەندایەتیی و خزمەت کاریت بە
 لاو چاکترە تا بگەریتەو مالهەو لای باوک و دایکت ؟!
 وەلامی دایەو : من ئەوە نەدم بەم یارەو و بینیو ،
 هەرگیز دەست بەرداری نابم و ئی جیا نابەو ۰۰
 تیی گەیانەن : ئەم کە لەم مالهەدا ئەژی ، بەندە
 و خزمەت گوزار نە ۰۰ نازی هەبە ۰۰ خۆشیی و
 کامەرانیی تەواوی دەست گەوتوو ۰۰
 رەفتاری شیرینی موحەممەد وە ما دلێان راکشاو
 هەرگیز تەواوێ بە جێ بێلێ ۰

زهید زۆر خوشه و یست بوو به لای یتغه بهر مه و
 - صلی الله علیه وسلم - ۰۰ خاوه نی ریز بوو ، به لام
 که نه مەیشی دەر بری ئیتر یه کجار خوشه و یست و
 به ریز بوو ، بویه هیتا باوکی و مامه ی مه ککه یان به
 جی نه هیتبوو ، یتغه بهر - صلی الله علیه وسلم -
 دهستی گرت و بردی بۆ لای که به و له پالی حیردا
 وه ستاندی و به دیار کۆمه لی قورپه شیوه جار ی دا و
 ۰۰ ۰۰

ئە ی کۆمه لی قورپه شی ، به شاهد بن ئە مه
 کورپه که له بوورم ئە با و که له بووری ئە بهم ۰۰
 بهم شیوه یه بر یاری دا هه رگیز دهست بهرداری
 زهید نه بیت کورپه شی و مه رچی کورپه شی له - له لا به
 ۰۰ ۰۰

باوک و مامه ی زهید به چاری خویان ، مه یان به
 زهیده وه بی ۰۰ زۆر شادمان بوون به و پاید و پله
 به رزی که زهیدی کورپان بی گه شیوه ۰۰ به و
 ریزی که زهید له لای موحه مه د به دهستی هتاود ۰۰

بویه به دلی خویش و شادمانه‌وه و به‌وپه‌پی بی‌خه‌می‌وه
 نه مه‌ککه لای موحه‌مه‌دی ده‌روون پاک به جیان
 هینست و به‌ره و ناوچه‌ی خویان که‌پانه‌وه . .
 حاریشه به‌م شیویه که‌پایه‌وه ، به‌لام دوا‌ی بی‌خه‌م
 وون له حال و وه‌زعی زه‌ید و توخه‌ی کرد که قولاخی
 جگر گونه‌گی به چاک‌ترین شیوه کرده .

تیر لهو رۆزموه ناوی زه‌یدی کوپی حاریشه
 کوپا و خه‌لکی به ناوی زه‌یدی کوپی موحه‌مه‌ده‌وه
 بانگیان لی نه‌کرد . . تا نه‌وه بوو پیغه‌به‌ری خوا -
 صلی الله علیه وسلم - وه‌حی بو هات و دوا‌ی
 کوچ کردن بو مه‌دینه ، فه‌رمانی درا به سه‌را ده‌ست له
 یاسای به‌کوپ کردن هل بگری و هموو کسی به ناوی
 باوکی خویوه بانگی لی بگری و کسی تر نه‌ی گا به
 کوپی خوی ، چونکه به‌یوه‌ندی باوک و فرزه‌ندایه‌تی
 به‌یوه‌ندی خوین و بشته و نه‌و کوپه به‌شینکه و
 بارچه‌به‌که له باوکه‌گی . جا به دم به‌کوپ کردن
 راست نه‌ و نه‌و به‌یوه‌ندیه دروست نابیت ، خ‌سوا‌ی

که ورهش همیشه راستی نه فرموی و تنها خوی
 میدایهت دهره بو دوزینه و می رنگای راست و روان ..
 نه و رنگایه می که نه هیلتی مرؤف له یاسای بوونه و ره
 بیچرئی تا سه و گهردان و سه ر لی شیواو نه بیته .. به لئی ،
 خوی آهوره وا به چاک شه زانئی و شه و می به لاره
 داد به روه ریه که وا سه موو کوپئی به نای بازکی
 خوی به و بانگی لی بکری ، تا باوک و فرزند له به کتری
 نه بیچرین و نه و کوپه له که له پووری باوکی خوی
 بی بهش نه بی و له هه مان کاتا به یوه ندی شه ندامانی
 خیزان نه بیچرئی و خیزانه کان له رووخان و تاجوون
 بارئزراو بن ، چونکه هه کومه لی بارئزگاری یایه
 خیزانی نه کرد ، شه کومه له روژ به روژ به ره و لاوازی
 و تاجوون هه تگا و هه له نه گریت .. به لام خو شه گه
 هه ندی کس هه بوون و باوکیان نه شه تاسرا شه و با
 که مه لی موسلمان به برای شایینی و به نده و
 خزمهت گوزار بانگیان لی بگه ن .. شه و تا قورغانی

پیرۆز لهو بارهوه شهفه رمۆی :

وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ

بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ①

أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُمْ أَقْرَبُ عِنْدَ اللَّهِ فَمَنْ زُتَّ تَمَّ أَبَا

أَبَائِهِمْ فَمِنْ خَوْفِكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِكُمْ ② الأعراب

ئیر شهوه بوو خه لکی وازی له ناوی زهیدی

کوپی موحهمه د هتا و له سهه فه رمانی قورۆان به ناوی

باوکی خۆبهوه بانگیان لی شه کرد ..

خۆشه‌وێستی راسته‌فینه

زه‌یدی دل‌پاك ، كاتی که ده‌ستی له دایك و باوكی
خۆی هه‌ل گرت و خه‌دیچه و موحه‌مه‌دی كردنه دایك
و باوك ، نه‌ی ته‌زانی تا چ ته‌ندازه‌یه‌ك به‌خته‌وه‌ری
هه‌ر دوو جیهانی ده‌ست كاوتوووه . . .

نه‌ی ته‌زانی چ به‌خشینی که و ده‌ی بی به‌خه‌راوه . .
نه‌ی ته‌زانی نه‌و یاوه به‌پرز و خۆشه‌وێستی که نه‌و
هه‌لی بژاردوووه و پرپاری داوه نه‌ گه‌نیا بژی و نه‌ به‌ر
خه‌تری خۆشه‌وێستی نه‌و و ته‌زایی لی‌یه‌وه ده‌ستی له
هه‌موو كه‌س و كار و خزم و عه‌سه‌ته‌ی هه‌ل گرتوووه ،
گه‌وره و سه‌رداری هه‌موو گه‌رۆی ته‌مه‌یه و ته‌به‌ته
هه‌ل بژارده و ته‌رراوی خۆی گه‌وره بو سه‌ر هه‌موو
جیهان . . .

نه‌ی ته‌زانی نه‌و ماله‌ی که نه‌و به‌ جوانی دلی
جۆته سه‌ر گوته‌ی شه‌رین و کرداری چاکی ، ته‌به‌ته
تا‌قه مه‌له‌نه‌دی به‌خه‌شان کردنی نوور و رو‌شنایی تا

مرۆفایه تیی له تاریکیی ده ریتی ۰۰

نه ی ته زانی و نه خوریا بووه دلوه له دوا رۆزا
ده ولته تی داد و یه کسانیی ، به فرمانی ناسان ، له سه
زه ویدا پایه دا ته کوتی و به خوره لات و خورثا وادا
به پوپال بلاو ته کاته وه ، تا ستم و ناروایی له ریشکا
ده ریتی و داد و یه کسانیی و برایه تیی و خۆشه وستی
له جیگه یا پروتی ۰۰

هه رگیز بیری له وه نه ته کرده وه یاسای خوایی
پته سه زوی و ئالو گۆرینکی به پره تیی له زیانی
مرۆفدا روو بدات و ئاده میزاد - به ته واوه تیی و به ییا
و ئافره ت و ئازاد و به نده وه - رزگار بکرت ۰۰

وه نه ی ته زانی ته وی به نده و خزانه کاری مالان
و فرۆشراوی بازاری عو کاظ ، یه که م ییاوی ته بی
شوینی رینازی خوا بکه وی و ته پته یه که م خبست له
کۆشکی ده ولته تی پر له داد و یه کسانیی ئیلامدا (۱) ۰۰

---

(۱) به لێ ته بو به کر - خوا ئیتی دازی بیت - به یه که م

نهی نهزانی شهو پیاووی که مافه کای ژبانی زهوت
 کراون و کراوته بهنده و کوپله ، وه شهو نفره تهی که
 له سر زهو پیدا هیچ ، افیکی بو دیاری نه کرا بو ، به
 هردوو کیانه وه به کم جار و پیش همدوو که سی نیسان
 به موحه مهدی سردار و ههل بزارده و پیغه بهری خوا
 تههتن و نه بنه پال بستی رنگای راست بو بنیات نانی
 دهولتهی قورپان ، دهولتهی سایه و سیهر بو ناده میزاد ،
 به پیاو و نافرمت و نازاد و بهنده و هزار و
 دهولتهه نده وه . .

به لئی ، زهید نه مانهی نه نهزانی ، به لام - سوژی
 خرازا به - سر کسبکا اووا به لیشاو نهی گریشه وه

پیاوی موسلمان نه ژمیرری ، نه مه له چاو پیاوه
 نازاده کانایه ، به لام نه گهر به نندایه تیی و نازادی
 بخهینه شهو لاره ، شهو زهید له پیشه وه موسلمان
 بووه ، خو نه گهر نافرمت و پیاویش بخهینه شهو
 لاره ، شهو خه دیجه - خوالئی رازی بیت - به کم
 ناده مییه که بروای به پیغه بهری پیشه وه - صلی الله
 علیه وسلم - هینا بیت . .

له بیاپانگی دوورموه نهی هینن تا بکاته نهو مالهی که
 شایانه تایا پهروورده بیی و دله پاکه کی و ویزدانه
 بزواوه کی تایا بجمستهوه تا بهو دموره گرتنگه ههلسنی
 که له ترازووی خوادا بوی نهخسه کیشراوه . . . وه
 نا هموو مرۆفایه نی بزانی ئیلاهی بی گهرد بيشکی
 ساف و بیری تیژ و دلی باک و مه بهست د نیازی پیروز
 لیک نه داتهوه و بهو ترازوومش کیشانهی ئاده میه کان
 نه کات و بله و پایه یان بو دا نه نی ، نهک به هیچ کیشانه
 و پیوانه به کی تر . . .

بهم شیوه به زهیدی خو شه ویست له باوک و دایکی
 وازی هتا و دواي چند سالیك و محی ، له ئاسمانه وه ،
 هاته سهر یضمعه رنی نازدار - صلی الله علیه وسلم - . . .
 دیتاری چاک و یستان که و ته کۆری زیانه وه . . . مرۆفی
 مرد و قارمانی نه ویست ههلی گرتی . . . مرۆفی دهست
 و دم و دل و دزروون باگی نه ویست بيشگهشی بکا به
 و قایه نی سهرگهردان و سهرلی شیواو . . .

یتس هموو کس زهید ههلمهتی دا .. ئیمانی
هتا .. دلی سیی و پاک و خاویزی پر کرد له ئیمان ..
له روشنایی ئاینی بی گهرد .. ده با مل هوپان چی
نه کهن بی کهن ، ریبازی خوا هه رچی کسێ به که لک و
لێ هاتوو بی رای نه کیشی .. بهروه ردهی نه کات ..
میشکی زاخاو نه دات ..

ئای که سه ربه رزی بوو زهید دهستی نا به : زوی
بارک و مامه یهوه و دهستی شوژی له هموو کس و
کارینکی و کومه لی ئیمان داری کرده کس و کار و
بشت و کومه کی خوی ..

زهید دیار بوو لێ هاتوو و زیرهک و ئزا و گورج
و گۆل بوو .. به و به پی شانوه ئیمانی هتا .. ئیمانی
هتا بهو بهرنامه شیرینهی که هاتوو یه سهر و چه مه دی
سهردار و خو شه ویستی .. ههه ته نهها شه وه نده بهس
بوو بو باره پر کردن بهو ریبازه شیرینهی که موچه مه دی
راست گو و خاومن سپارده بلاوی نه کرده وه ..

زهید بووه جینی متحانهی ینغه بهری خوا - صلی
 الله علیه وسلم - و ئاگاداری نهییه کاسی بوو ، وه
 جهند جار بوو بووه سه رکردهی له شکر و نیر رازه کنی ،
 وه یه کتی بوو لهو پیاوه لئی هاتوووه متحانه بی کراوانه ی
 ینغه بهری خوا - صلی الله علیه وسلم - ، دوا ی
 ده رجوونی له مه دینه ، کاروباری شاری بی ئه - پردن .
 دیناره ئه مانهش شه و په پری راستی و پاکیی و لئی هانی
 زهید دهر شه خهن . .

جا ههروهك زهید ینغه بهری خوا ی - صلی الله
 علیه وسلم - بر به دل خوش شه و بست و له بهر خاتری
 شه دهمتی له دایك و باوك و كهمس و کاری مهل گرت ،
 ههروه ها ینغه بهریش - صلی الله علیه وسلم - شهوی
 زور خوش شه و بست و له کرۆکی دنیا جینی کردبووه ،
 به راده بهك بکهل به مال و مانی بوو . . هیچ
 جیاوازیه کی نه بوو له گهل ماله کانا . . ههر کاتی دیار
 نه بوایه بی تاقه تی شه بوو ، وه به گه پانه وهی دل خوش و
 شادمان شه بوو ، وه به شهوه بهك یس وازی لئی شه کرد و

بني نه گه بشت کسی تر نه گه بشته نهو پله به ..

نه و تا خاترو غائبهی دایکی نیما داران - خوا
بني رازی بیت - بو نمونه بومان نه گه پته وه که
یتیمبیری خوا - صلی الله علیه وسلم - چنده زهیدی به
لاوه به پیز بووه و چنده پی خوش حال بووه بی بگت:
زهیدی کوپی حاربه گه پرایه وه بو مه دینه و یتیمبیری
خرایش - صلی الله علیه وسلم - له مالی ما بوو ، زهید
نه قهی دا له دهرگا و یتیمبیریش - صلی الله علیه
وسلم - به رووتی هه لسا یه وه بو لای که جگه له وه ندهی
که نیوان ناولک و نه زتوی داپوشی بهرگی تری له به را
نه بوو ، بهره و دهرگا و قوشنت و کراسه کهی به شوینیا
را نه کینا ، باوه نی یا کرد و ماچی کرد ، ده به خوا
نه له وه و یتیش وه نه له وه و باش یتیمبیری خوام -
صلی الله علیه وسلم - به رووتی نه بنبوه ..

تمه نه و پهری ریز و خوش و یستن دهر نه خات
نه زهید ، به لام نه که ههر تمه به لکو نه وه نده دهنک

و باسی خۆش رویستی پنه پەر - صلى الله عليه وسلم -
 بۆ زهید بلاو بوو په ناو موصلمانه کانا ، ناریمان نا بوو
 • زهید الحیب ، زهیدی خۆشه ریست ، وه نازناوی
 • حیب رسول الله ، یان پنه نا بوو ، ههروهک نوسامه
 کورپهشی نازناوی • حب رسول الله و ابن جبه ، یسوه
 نرا بوو ••

مرؤف که دله کهی به تهواوه تی خالی کرد له
 هههروو خۆشه وستییهک و پری کرد له خۆشه ریستی
 بالفتی خوا و پنه پهره کهی گهوه ما پایه دار نه پنت ••
 بهو جوژه سهنگین و قورس نه پنت ••

دهست دريژي نارهوا

ساوهی مه ککه به دورد و مهینت و تیش و
نزاریهوه ، به کومه کی خوا ، نه . و سلمانه بان رویت
و کوجیان کرد بو مدینه و دوله تی قوراین بهرپا
کرد . . به لام له هموو لاهه خوانه نسان رم و سیربان
بهرز کرهوه بو توکاندن و له ناو بردنی موسلمانه کان . .
به تایه تی تا سالی یتجه می کوجی موسلمانه کان به سنی
دوزمی سه ره کی ناو دوررگه وه په شوکا بوون :

یه کهم : قورپیش له لای بانسه ووره وه . دووهم
غله فان و هوزه بره ترسه کانی نهجد که پیوی نالآ
بوون له لای خوره لانه وه . وه سنی یه م جووله که ی
خه یه ر له باکووری خوره لانه وه .

به لام دوای سه رگه و ته میژوو یه که ی خه ندهق ،
که نه و به پی ایمان دامه رزاوی و دان به خودا گرتن و
کول نه دان و لی برانی سه ر یازگی میلامی ده رخت ،

پننه‌به‌ری خوا - علی الله علیه وسلم - هم‌تی کرد،
ه‌روه‌ها دوزمه‌کانش هم‌تیاں کرد ، ئەوا ئیسلام
سو‌پاس بو خوا - وا به قورلی له خاکی دوورگ‌دا
ریشک دا ئەکوئی ، وه ئیتر له‌مه‌ولا له‌شکری ئیسلام نه
هیچ هیزیک سل ناکاته‌وه و تازه له توانای هیچ هیزیک
یه له به‌ردهم موسلمانه‌کانا خوی بگری ۰۰ تا ئەوه
بوو به‌یمانی خوده‌بیه‌ش له‌گه‌ل توپه‌یشا به‌سترا ۰۰

به‌یمانی خوده‌بیه‌ سه‌رکه‌وتینی سیاسی گ‌وره
بوو بو موسلمانه‌کان که ئەمه ه‌ندیک له
ه‌رحمه‌کانه‌تی :

۱ - دان‌نان بوو له لایه‌ن توپه‌شه‌وه به بوونی
سیاسی موسلمانه‌کان که ئەمه به‌که‌م جار بوو توپه‌ی
به‌که‌م و گ‌وره‌ترین دوزمن به‌م کاره ه‌لسی ۰۰ چونکه
توپه‌یش له‌وه و پیش وای دا ئەنا موسلمانه‌کان
ده‌سته‌یه‌کن له فه‌رمانی توپه‌یش یاخی بوون .

۲ - ماوه‌ درا به موسلمانه‌کان تا به‌یمان له‌گه‌ل

چند هۆزینکدا پیمتن که لسه و یش نهو هۆزانه به
نرسی قوپه پش نه یان ئه موزرا بهو کرده هه لسن ..
ئهمهش بووه هزی به هیز بوونی موسلمانان کان و
که م بوونه وهی دوزمه کانیان .

۳ - تیکدانی به کیتی قوپه پش و جووله که
هاویه پمانه کانی له خه پهر که ههیشه خه ریکی
هه ل تانی عه ربه به بت به رسته کان بوون دزی
موسلمانان کان .

۴ - دامه زراویه کی به خشی به موسلمانان کان
ماوهی که یاندنی ئیسلامیان هه بی .

۵ - خه لکی ستم کاری و لاری قوپه یشیان بی
که دزی کۆمه لکی ناشی خواز وه رتاوه ، که نیازی
ریز گرتی مالی خوا مان هه به ا

۶ - ینهمبهری خوا - صلی الله علیه وسلم -
ئاوپی دایه وه به لای پاشا و ئهمیره کانی خۆره د لانی
ناوه راسته وه ، تا دهنگی راستیان به گویدا بها و بانگیان

کا پوسر رینازی نیسلام و له دهوری هیزی
بهرمه ندوی نیسلام جمع بن و به خدمت کردنی
تایینی خوا له همدور زیاندا بهرمه مند بن .

۷ - له ههمان کاتا و یتس ههمو شتیک یتسه بهری
سه رکوده - صلی الله علیه وسلم - هلمه تی شیرانه تی
برده سه هیزی شیر به نجه تی جووله که تی خه پیر ، تا
دهست کوتایان بکا له دزایه تی تایینی خوا و کومه لسی
نیمان دار ، که هوران له ههمو کس زیانر له راستی
هم تایینه بن گرده شاره ذابوون و شه بوایه
یتس ههموایش نیمان پتایه .

۸ - گوردانه وه بهک به لای دهوله تی رومانی
پر مه ترسیوه و گموز گاریه کی کرداری بکریت تا
تاوس گمایی حوی کیف نه کا و نه نازی به دهوله تی
بهتر و لهشکری زور و زه به نهدا و با چاک بزانی
لهشکری نیلامی کم و کم تفاق خوی له گله و
ه هیزی نیمان جهنگ نه کا و له پتای نیلامدا مردنی

زیاتر لا مہبستہ تا زیان ، لہ بہر ثہوہ ہنز نہ چاری
سکا . .

نہمش دواہی ثہوی ینغمبہری خوا - صلی اللہ
علیہ وسلم - بہ شیوہ یہ کی ناشی خوازانہ و بہوہ پی
رزمہوہ نامہی نارد بو پاشا و میران تا لہ بانگی خوا ،
بہ خویمان و اہلہ کانیا نہزہ ، ناگادار بکرین و شہرمہ زاری
قیامہ تیان بہ سہرا نہ پی و موسلمان بین وہ یا نہ گہر
نہوون بیانویان نہ میتی .

ثہوہ بوو لہ مانکی رہ بیعی یہ نامی سای ہتہ می
نوجیدا ینغمبہری خوا - صلی اللہ علیہ وسلم -
کہ عبی کوپی عومہیری ثہزدی لہ گہل چوارده
موسلمانی ترا بہرمو خور نارد تا گہشتہ ذات اطلاق ،
لہ خاکسای شام ، کہ ماوہی شہس صد میل زیاتر نہ بوو
و نہ کہوتہ بولقاء کہوا حارشی کوپی نہوور و مہری
غمسانی بہ ناوی ٹیمپراتوریہ تی رومانیہوہ
فرمان رہوایی نہ کرد . . ثہوی کہ زیاتر دیتہ بہر بیر

نهرکی سرشانی نهم دسته موسلمانان بلاو کرد، وه و
 که یاندنی نیلام بوو ، به شیویه کی ناشیی خوازانه ،
 به و مهرجهی خویان بگه یه تته خاکی شام ۰۰ چونکه
 دیاره تاگدار کردنی تادمیه کان له ئینی پاکی خوا ،
 نهرکی سرشانی هاموو موسلمانیکه ، ته گهرچی هاموو
 جوره سزا و مهینهت و چهرمه سریه کی یته بهر
 ۰۰ دم

کاتی دسته موسلمانان که کیشته بوئی ،
 کومه ئیکی زور له عه ره به گاوره کانی غمسانه - که
 هموو یان تمسپوار بوون - هه له یان بو هینان و له
 ناخلفا دایان به سهربانا ۰۰ هه وه لان ناچار بوون
 بهرگری له خویان بکهن و بچن به گزیانا ، تا
 سه رنجام جوارده یان به شهیدی سهربان نایه وه و
 جگه له زامدار ئیکیان ، که له کاتی تاریکی شهودا خوی
 رزگار کرد و به هه حال به زامه که یه وه خوی
 که یاندوه مه دینه و هه وه آله که ی دا به یتفه مبه ر - صلی
 الله علیه وسلم - ، که میان دهر نه جوو ۰ تممش له

ده لاسی شو بانگه بئ گهرده دا که بانگیان کردن بو لای
خوا و باوه پهنان به رۆزی زیندوو بوونه .

کاتی پنه مبری خوا - صلی الله علیه وسلم -
نم مهوالهی بیست زوری بئی ناخوش بو ، بویه
بر یاری دا هیزیک له هاوه لان دروست بکا و تهمنی شو
هوژانهی بئی بکا ، به لام نه وندهی بئی نه چوو ههوانی
بئی گه شت شو نه فامانه لهو ناوچه یه نه ماون و
گواستوو یانه توه بو شوینکی تر ، بویه وازی له
بر یاره کهی هتا . .

وتمان : پنه مبری خوا - صلی الله علیه وسلم -
تاوپی دایهوه به لای بانا و شهیره کانی خو ره لانی
ناوه راستهوه ، تا دهنگی راستیان به گویدا بدا و بانگیان
بکا بو سدر ئیسلام .

بو شه پنه مبری خوا - صلی الله علیه وسلم -
له سه ره تپی سالی هه شتمی کوجیدا جهند هاره لیکتی
هه ل بزارد بو هه رگرتن و گه یاندنی تامه کانی بهو

پاتسایانه ، له کاتیکا که نابه کانی نامه ی نلشتی
مانگ کردن بوون ، دوور له همدشه و نرساندن به
جهنگ و هیرش ..

یه کنی له و تیراوانه حاریش کوپی عومه یزی
مهزیدی بوو که نامه ی کی دایستی بو باشای بوسرا و
جهولان ، حاریش کوپی نه بووشومهری غهسانیی ..
روشت ههتا که پشته دنی نوته له بولقاء نوره جیلی
کوپی عمری غهسانیی توش بوو ، که یه کنی بوو
لهوانه ی کاروباری پاشا حاریشان ههتل به سوورپاند .

نوره حیل له ههتل گری نامه ی یرسی

— بو کوئی نهووی ؟

+ بو شام ..

— له وانه به له تیراوانی موحه مهاد بیت ..

4 به لئج .

له سزا نهمه نوته دست و پئی بهست و ئینجا

دای له گهردنی و شهیدی کرد ..

نامه به کهم چار بوو تیررادی یغمهبری خوا -
صلی الله علیه وسلم - بکوزری ، له بهر نامه کتی که
بستی به لایهوه زور گران بوو . .

له پال هم دست درزیا نه دا پناهی غه سایی ،
حاری کوی ته بووشومهر ، که و ته هه پشه کردن ،
گوایا نیازی وایه له شکر به ری بکا و هه لغت به رتبه
سر بایته ختی نیلام ؛ نه مهش له کاتیکا بوو که
یغمهبری خوا - صلی الله علیه وسلم - شه جاعی کوی
وهی نه مدی هاوولی به نامه به که وه نارد تا حرث
ناگادار کات . .

که نامه که ی خویندموه ، و تی : کتی نه توانی مونت
و دهسه لاتم لی بستنی ، من نه جمه سر نهو ، نه گرجی
له یه نهش بیت به لام نهو بوو قه یصبر رازی نه بوو .

عیره سی پیشهوا

پنجه بهری خوا - صلی الله علیه وسلم - عیره سی
 فبونی نه نه کرد دوزمن دست دریزی بدانه سه
 موسلمانان ، نه همان کانا حزی نه نه کرد کافر لشکر
 به ری بخا و بهزه و پایتختی نیلام بکه و بته ری ، چونده
 له مگری نیلام تانی که که مارو و بدری توانای جهانی
 نامینی و دوزمن به ناسانی زال نه بی به سه ریا ..

بویه پنجه بهری خوا - صلی الله علیه وسلم - له
 بهر نه و له بهر هر دانایه تیه که له دلیا بوو بی ،
 بریاری دا له شکر تک به ری بخا و به شیوهی هه له تیلی
 سه بازی گوره ، هیرن بکانه سه ر خاکی شام تا
 ددر سبکی چاکی نه و عه ره به به تاور بووانه دا بنا که
 بوونه نه تو که ری رومی گازی ستم کار و حیات و
 میله تیان خستونه زیر بیهوه .. وه تاله شه لکری
 موسلمانان کلان به شیوهی ، کرداری ، بی سه تیلی بو
 رومانان کلان که خاکی نیلام زور لهزه به هیزتر و

سخت‌تره که دوزمنی کافر بیر له هینرش کردن بلیت‌وه
بو سه‌ری و بی بینه خاکه . لا اله الا الله . وه .

جا بو نه انجام دانی هم مه‌به‌سته پیرۆزه - مه‌به‌ستی
پاراستی سایه و سیه‌ری به‌رامدی . لا اله الا الله .
تا مرؤفایه‌نی بی بحه‌سته‌وه - ینه‌به‌ری
خوشه‌ویستان - صلی الله علیه وسلم - سئ‌ه‌زادی
له چاک‌ترین و تی‌که‌ستو‌ترین هاو‌له‌کانی هه‌ل‌بژارد
. سئ‌ه‌زار له و ئیمان‌دارانه‌ی که به‌م فرموده‌یه‌ی
تی‌که‌یاند بوون : که هه‌ر موسلمان‌تی به‌ په‌روه‌ر ارتیی
خوای گه‌وره و ئایینی ئیسلام و ینه‌به‌رتیی .وجه‌مه‌د
- صلی الله علیه وسلم - رازی بیت ، به‌ه‌ستی
مۆگه‌ره ، جا نه‌وه بوو نه‌بوو سه‌عیدی خودری - خوا
تی رازی بیت - سه‌ری له فرموده‌یه‌ سرپ‌ما و
داوای کرد دووباره بۆی بلیت‌وه ، که بۆی دووباره
کرده‌وه ، تی‌که‌یاند که کرده‌وه‌یه‌کی تری چاکیش
هه‌یه ، خوای گه‌وره صد بله ئیمان‌داری بی‌ه‌رز
نه‌کاته‌وه له به‌ه‌شتا و نیوان هه‌ووو دور بله‌یه‌ک وک

توانی تاسمان و زهومی زاید • • • نه بوونه عیدیش خیرا
هووالی نهو کرده وه چاکه ی پرسی • • • نه زمووی : جهاده
له پیناوی خوادا ، جهاده له پتلوی خوادا :

عن ابی سعید الخدری - رضی الله عنه - ان رسول
الله - صل الله علیه وسلم - قال : « من رضي بالله رباً ،
وبالاسلام ديناً ، وبمحمد رسولاً ، وجبت له الجنة » •
فحجب لها ابو سعيد ، فقال : اعدھا علي يا رسول الله ،
فاعادھا عليه ، ثم قال : « واخرى يرفع الله بها العبد اانة
درجة في الجنة ، ما بين كل درجتين كما بين السماء
والارض » • قال : وما هي يا رسول الله ؟ قال : « الجهاد
في سبيل الله ، الجهاد في سبيل الله » • رواه مسلم •

لشکری چالشویست کوکرایه وه • • • به لام
موسلمانه کان نه یان نه زانی به وه و کوئی نه پوون ، ناله
شار ده رچوون و جورفیان کرده سه ربازگه ، که چند
میلک له مه دینه وه دورر بوو • • • نینجا له ویی ناگاداری
کردن پیویسته سنووری دوررگه بپرن و بجه خاکي

شامه‌وه و بچن به گژ نه‌وه دوزمانه‌دا ، که به ناپه‌وا خوینی
موسلمانان کانیاں ریژا •

هر له‌وه شوینه‌دا یتنه‌به‌ری خوا - صلی الله علیه
وسلم - فه‌رمانده‌ی گشتی بو له‌شکر هه‌ل‌بژارد: زییدی
کوپری حاریته سه‌رکرده‌ی له‌شکر یت ، نه‌گه‌ر نه‌وه
شهید کرا ، جه‌غفهری کوپری نه‌بو طالب ، وه نه‌گه‌ر
نه‌وین شهید کرا ، عه‌بدو‌ل‌لای کوپری ره‌واحه ، خو
نه‌گه‌ر نه‌وین شهید کرا ، نه‌وا با موسلمانان کان
یا‌واماقولانی هوزه‌کان کو بکه‌نه‌وه و به‌ینی یاسای
شوورای ئیسلامی کتی به‌چاک نه‌زانن هه‌لی بژیرن
و بی‌که‌نه‌ فه‌رمانده‌ی خویمان ••

له‌وه کاته‌دا که له‌شکر له‌جورف دا وه‌نا بو ،
موسلمانان کان هاتن بو به‌پێ‌کردن و خواحافیزی •
یتنه‌به‌ری خوایش - صلی الله علیه وسلم - ئالایه‌کی
سیی ئاماده کرد بو فه‌رمانده‌ی له‌شکر ••

به‌م شیوه‌یه سی‌هه‌زار سه‌ربازی جه‌نگاوه‌ری

به غیره نمی نیسلام .ه دینه ی پایته خیان به جئی هیتت ، که
نه ،ه یه کهم له شکرئی بوو تا نهو کاته بو یغه بهری خوا
- صلی الله علیه وسلم - کۆ بته وه و له زبیر دهستی یه ک
فرماده دا بیت . .

له رۆزی جومعه ی مانگی جه مادی یه که می سالی
هه شه م دا له شکرئی چاک ویست که وته ری . . به ره و شام
. . بو جهاد . . بو بهرز کردنه وه ی بانگی خوا به رستی
. . بو روشن کردنه وه ی سه رزه ویی به روئسای
قورئان و سونه تی یغه بهر ، موملمانه کان ک. وته ری . .
که وته ری ، دوا ی نه وه ی که یغه بهری خوا
- صلی الله علیه وسلم - مه بهستی جهنگی نیسلامی
یشان دا بوون ، تا جهنگی نیسلامی جیا بیت له جهنگی
نه فامی . .

نه وه بوو نهو جار هس وه که هه موو جار یکی تر
ئاموزگاریی کردن تا به ناوی خوا وه و به پشتیوانی خوا
و له یئاری خوا دا و له سه ر ری په وی ئومعه نی
یغه بهری خوا بکونه ری . . بی پرسی ئه میر دهست

ته بهن بۆ دەست کهوتی جهنک ، ناپاکینی نه کهن ، لووت
 و گوتی کوژراوانی دوزمن نه کهن ، منال و زن و پیری
 به سالأ چوو نه که ژن، وهك له روانگی ئهم فهرمووده یه وه
 بۆمان ده رته کهوتی :

کان - صل الله علیه وسلم - اذا بعث سرية قال :
 « بسم الله وبالله وفي سبيل الله وعلى ملة رسول الله ، لا تفلوا
 ولا تغدروا ولا تمثلوا ولا تقتلوا وليدأ ولا امرأة ولا شیخا
 کبیرا » .

رواه ابو داود والطبرانی

سه ر کرده کانی له شکری موسلمانه کان هدر به
 شیوی یتهمبهه ، هه ویان دا دوزمان لهم هیرسه یان
 ئاگادار زهین ، تا له ناخلفا بدهن به سه ریانا ، به لام
 جووله کهه و دهستهی مونا فیق خیرا هه وئه که یان
 که یاندبوو تا رۆمه کان ئاگاداری خویان بن . .

دله ره شه که یان خوی یی نه ئه گهیرا ، نه که پان له
 هه موو ساتیکدا یا گانده بۆ موسلمانه کان بکهن و وره ی
 دوزنه کانیا ن بهرز که نهوم . .

دەریای فراوانو دوورگەیی بچکۆلە

پەكەم كەسێ - كە لە جاسووسەكانی رۆمانەو ،
ئەوانەیی لە مەدینەدا ئینیان ئەكرد - هەوایی هێرشیی
موسلمانەكای زانی ، شورەحیلی كۆپی عەمری
غەسائی بوو ، كە كار هەل سوو پێتەری رۆمەكان بوو
لە سەر ناوچەكانی باشووری شام كە هاوسنوور بوون
لە گەل دوورگەدا . . . ئەوێ حاریشی كۆپی عومەیری
ئەزدیی - تیرراوی پێغەمبەر - صلى الله عليه وسلم -
بۆ لای پاشای بوسرا و جەولان - كوشت .

بە پەلە هەوایی هێرشەكەیی دا بە رۆمەكان و
خۆینی دەستی كردد بە كۆكردنەوێ لەشكر لە هۆزە
عەرەبە نوۆكەرەكانی رۆم ، لە هەمان كاتادووسی برای
لە گەل چەند پیاوێكیا نارد تا هەوایی موسلمانەكان
بزائن .

لشکری موسلمانان به ره و ژور له سەر ردوتی
 خۆی بهردهوام بوو ههتا گه‌یشتە « وادی القری » و
 لهوێ چەند رۆژی حەسایه‌وه و دیسان گه‌وته‌وه رێ .
 له رینگادا پێشه‌نگی لشکری موسلمانان کان تووشی
 ده‌سته‌که‌ی سدووس بوون و هەر له ناو خاکی دوورگه‌دا
 گه‌رتە جه‌نگ و له‌ ئەنجاما سدووس کوزرا . به‌مه
 شوره‌حیلی برای ترسیکی زۆری لێ نیشته و دادی
 برده به‌ر سەرکردایه‌تی بالای رۆمه‌کان - که له‌و کاته‌دا
 له‌ گه‌ل پاشا هیره‌قلدا له « بیت المقدس » بوون . ئە‌وه
 بوو به‌ په‌له‌ کۆمه‌کیه‌کی زۆریان بۆ نارد .
 رۆمه‌کان به‌ ماوه‌یه‌کی گه‌م له‌شکرینکی دروسه‌د
 هه‌زاریان کۆ کرده‌وه : سه‌ده‌هزاری رۆمانی بزو که
 تێدۆری برای پاشا هیره‌قل سەرکرده‌ی بوو . و ده‌سه‌د
 هه‌زاری‌نسی له‌ هۆزه‌ عه‌ربه‌ به‌ ئاوربروه نوکهره
 پاره‌په‌سته‌کان کۆ کرا بوویه‌وه . هه‌مووشی له‌ شاری
 « ماب »^(١) کۆ بوو بوویه‌وه .

(١) شاری که‌ره‌کی ئیستا له‌ ولاتی ئه‌رده‌ن .

لهشکری موسلمانان کان نهوه بوو «وادي القری» ی
 به جی هیشت و سنوری دوورگی له تزیك ته بووکدا
 برپی و به ناو خاکی شامدا رژی هه تا کدیشته ساری
 «معان» ، ناوچهی یولقاء له نهردن ..

لهو شاردا زهیدی کرپی حزیسهی فرماندهی
 گشتی موسلمانان کان ، لهو سهربازه موسلمانانوه که
 ناردبووینه ناو خاکی دوژمنهوه بو. ههوال زانین ، ههوانی
 زماره ی لهشکری رومه کانی زانی که دووسهد هزاره
 و به دهیانی ههزارین ته سپهه ساری پرچه کیان
 له گه لایه ..

خیرا نهه پرسیاره هاته بهر دهی :

نایا لهشکرینکی بچکولهی سیتی ههزاری ته توانی نه
 بهر دم دووسهد هزار جهنگاورا بوستی و دامه زراو
 بیت ، چ جای شکاندنی دوژمن و بهر کهوتن به سه ریا ؟
 به وینهی فرماندهیه کی موسلمانان ساردا ، له
 خویبهوه بریاری نهدا ، به لکو هه موو نه میره کانی لهشکر

و فرمانده کانی که تیه کان و سه روکی هوزه کانی بانک
کرد بو کتوبرونه و هویه کی په له تا تم هه وانه بیستن و
برپاریکی له سه ر بدهن .

له نه چاما رای فرمانده کان هانه سه ر دوو شت :

هندیکیان رایان وا بوو جهنگ نه کن تا پرس
بکن به پنجه ببری خوا - صلی الله علیه وسلم - . و ه
هندیکیان رایان وا بوو بچن به کتر دوزنا . دواى دوو
روژ له وت و ویز ، رای دوو هم په سندن کرا و برپاریان
دا بچن به گزر دوزنا .

زه یدی فرمانده چاوه پروانی برپاری موسلمانان کان
بوو . . . بینی وا به جارینکا حزیان له هیرش و جهنگه . . .
حزیان له شهیدیی و به هخته . . . نه ویش - خوا
لی رازی بیت - و نه بی له وان که متر عاشقی شهیدیی
و به هشت بیت ، بویه فرمانی دهر کرد بو هه مور
به شه کانی له شکر تا له معصانه وه به روو روی
رومه کان و عه ربه به گاور بووه کان بکه وپته ری . . .

له هه‌مان کانا رۆمه‌کانیش ، به‌ره‌و موسلمانه‌کان ،
 له‌شکره‌گه‌وره‌که‌یان خسته‌ری . . له‌شکری چی ؟
 له‌رزهی به‌زه‌ویی خستوو . . ته‌وت زنجیره‌ ناخیکه
 و که‌وتۆته‌ری . . ته‌پ و تۆز و نرکه‌ و کاله‌ و ده‌نگی
 ده‌وڵ ، له‌ ئاسمانا خه‌ست بوو بوونه‌وه . .

موسلمانه‌کان هاتن سه‌یر ته‌که‌ن وا له‌شکری زۆر
 و زه‌به‌نده‌ له‌ دینی‌یه‌که‌ له‌ دینی‌یه‌کانی بولقاءدا که‌ پینی
 ته‌وترا : مه‌شاریف ، شه‌ربازگه‌ی دروست کردوو .

ئه‌ه‌ی رۆمه‌کان چۆن سه‌یری نه‌و له‌شکره
 بچکۆله‌یان کردی که‌ له‌ هه‌موو پارێکه‌وه‌ بو
 به‌راوردکردن نه‌ئه‌شیا . .

موسلمانه‌کان وره‌یان به‌رز بوو ، چونکه‌ به‌ راستیی
 تیمان‌دار بوون و مان و مرئیان به‌ لاره‌یه‌کسان بوو . .
 یا سه‌رکه‌وتن وه‌ یا شه‌هیدی . .

برسیاری دینه‌ به‌ ده‌مان :

رۆمه‌کان که‌ بیستیان وا موسلمانه‌کان به‌ له‌شکرینگی

سئە زارینەو ھەرش ئەگەنە سەریان ، چ یئویستی
ئەکرد لەشکرینکی دووسەد ھەزاریی پر چەك و تفاق
بخەنە رێ و بە سەرکردایەتیی تێوژوری برای پاشا
بەرەو موسلمانەکان بکشیی ؟ ھەرچەندە ھەندی
میزوو نووس ئەئین ، ھیرەقلی پاشا خۆی فەرماندە بوو !

ئەمە بە جوانیی ییمان ئەمەلتیی سام و ھەبەنی
موسلمانەکان تا چ رادەیک لە دئی کافرا جیی خۆی
کردۆتەو . . .

ئەو ئەگەبەنئ کافران ھەر زۆر زۆر بە بەرز و
ئازا و بە ھەلمەت و بە جەرگ سەیری موسلمانەکانیان
کردوو ، بە رادەیک سەربازینکی موسلمانن بئ تفاق
حەفتا سەربازی تیر و تەسەلی بۆ بخرتە مەیدانەو . . .

ئەو غیرەت و ناو و ناوبانگی ئەو رۆزە
موسلمانان بوو ، بۆیە بە خۆرھەلات و خۆرئاوادا
ھەلمەتیان ئەدا و بە دەستی شمشیر بۆ مل پەپاندنی
ملھوو و ستم کاران ، و بە دەستیکش قورئان بۆ

هیدایه بتدانی گه له چهوساوه کان ..

رۆمه کان وهها نیازیان بوو به یهك لی دان ئیسلام و لهشکری ئیسلام شوینه واری نهمیتی ؛ زیاد له وهی ترس و لهرزینکی زۆری هیزی پازووی موسلمانه کان چوو بووه دلیانه وه ، به تایبه تی دوا ی تیک شکانی قه لای سهختی جووله که ی خه بهر به دهستی لهشکری موسلمانه کان له سالی یتشوو دا ..

زهیدی فهرمانه له گه ل کۆمه له ی ئه رکانی لهشکر دا دهستان کرد به نهخشه کیشان بو جهنگ ..

خوا یارمه تی دوه ..

لشکری ئیسلامی ، وهك بچروکه ، وهه این تازمه .. له کۆمه له ئادمیزادیک دروست بووه که له وه و پش به زداری جهنگی وهها گه وره یان نه کردوو . بگره فهرمانه که یان بهنده یه کی خزمهت گوزار بووه ، لهشکری رۆمیش چهنده سهده یه که به زداری جهنگه جیهانیه گه وره کان ئه کا ، به تایبهت له گه ل ساسانیه کانا .

که نه‌خسه‌یان کینما ، نه‌وه‌یان خسته‌ییش‌چاو ،
تیۆدۆر بیر له‌نیوازی که‌مارۆدان بکاته‌وه و نه‌و کاته
به‌ناسایی بتوانی ، یا به‌جاری له‌ناویان به‌ری ، وه
یان ناچاری خۆبه‌ده‌سته‌وه دانیان بکات .

ئه‌مه‌ زۆر ئاسانه‌ بو له‌شکرینکی ودها گه‌وره ، بتوانی
له‌شکرینکی ودها بچووک گه‌مارۆ بدات و ویستی خۆی ،
له‌کوشتن و بره‌ین و به‌دیله‌گرتن ، به‌دی بیتی . . .

هه‌روایش بو ، تیۆدۆر هه‌ر له‌سه‌ر نه‌و بناغه‌یه
نه‌خسه‌ی کینما بو بو له‌شکره‌که‌ی و هه‌رگیز نه‌ئه‌هات
به‌پیریا له‌کات ژمیڕێک زیاتر جه‌نگ بخایینی و
له‌شکری موسلمانانه‌کان به‌سه‌ر زه‌ویه‌وه ما بێ !!

ئه‌گه‌ر تیۆدۆر ئه‌مه‌ی بو هه‌ر که‌سی باس بکردایه ،
زیریی به‌هه‌ندی نه‌ئه‌کرد یه‌کتی بتوانی و ته‌کانی به‌رته
دواوه . . . یان له‌ناو بردنی یه‌که‌جاریسی وه‌ یان
خۆ ، ده‌سته‌وه‌دانی دوا سه‌ربازی موسلمان . . . چونکه
ئه‌و له‌شکره‌ دووسه‌ده‌هه‌زاری یه‌ی رۆمه‌کان ، په‌نجا

هزارى نەسب-سوار بون ، ئەو . صد و پەنجاكەيشى
بە ئاسن و زىچى و قەلغان و چاك تىرىن كاڭزى بۆلە
خۇيان داپۇشى بوو . . .

كۆرتەكەي لەشكرى رۆم ، تا ئەو رۆزە ، لە
چاك تىرىن و تەوا تىرىن لەشكرەكانى جىهان بوو لە مەشق
و بچەكدا . . .

زەيدى فەرماندە ، چونكە خواي لەگەلا بوو ،
ئەمەي زۆر چاك ئەزانىي ، بۆيە يىش دەست پىچ كەردنى
جەنگ پىرى لەمە كەردەو و نەخشمەي بۆ كىشا ، لاى
دايە دىنى (مۇتە - مۇتە) و سەربازكەي تيا دروست
كرد ، تا لەو شوپنەدا دوزمن نەتوانى چوار دەورىان
بگىرى .

ئىنجا كارى سەرشانى هەموو فەرماندەيەكەي ديارىي
كرد : پياوماقوونىكى نەومى عوزردى كەردە فەرماندىي
دەست راستى لەشكر ؛ كە ناوى قەربىه كوپى

فتهاده (۲) بوو، وه عه‌بایه‌ی کورپی مالیکی نه‌نصاریی
کرده فرماندهی دسته‌ی چهیی له‌شکر .

به‌لام دل و ناز‌کروکی له‌شکر هه‌رسی فرمانده‌کهی
له‌که‌لا بوون : زه‌ید و جه‌عفر و کورپی ره‌واحه .

هه‌ر ته‌ره‌نده بوو له‌شکری . موسلمانه‌کان دابه‌زیه
موته ، بتر شالوی له‌شکری رۆم رووی تی کردن . .
رووی تی کردن به‌فیز و ده‌مار و خو‌هل کیشانیکه‌وه . .
له‌شیوه‌ی شه‌پولی به‌گوزمی ده‌ریا ، چه‌پوکانی بوو . .
له‌شکره‌ بچکۆله‌کهی ئیسلامین له‌ موته‌دا خۆی
دامه‌زراند بوو ، به‌لام له‌ دوورگه‌یه‌کی بچکۆله‌ ته‌چوو ،
که‌ هه‌موو ساتی مه‌ترسی ته‌وه‌ی لی بکری له‌ لایه‌ن
ده‌ریابه‌کی بان و پۆری سه‌رشیته‌وه‌ نوقوم بکری . .

---

(۲) ئه‌م موسلمانه‌ بوو سه‌زکرده‌ی له‌شکری عه‌ره‌به
به‌گازر بووه‌کان - مالیکی کورپی زافیله - ی
کوشت . .

به راستی هه لوئستی موئلمانه کان هه لوئستیکی
 سامناک و پر مه ترسیی بوو . . چاو و میشکی له خنته
 نه برد و له کاری نه ختن . . جه رک و هه ناوی دا
 نهخت . . نهوه تا نه بووه هورهیره - خوا لئی رازیی
 بیت - ، که یه کتی بوو له وانهی به زرداری موته بیان کرد،
 نه م راستیه مان بو دهر نه خا که تا ج راده یه که نهو روزه
 ،ایه ی ترس و لهرز بووه ، درای نهوه ی نهوه هه مووه
 خه لک و چهک و تفاق و ئاتسون و ئاورینه - له
 درورهوه - نه بین . نه بووه هورهیره نه لئی : کاتی چاوم
 بهوه کهوت چاومی له خنته برد .

نابیتی کوری نه قهریم^(۳) وتی : نهوه چیه

(۳) نابیتی کوری نه قهرمی به لهوی : هاوپه یمانی
 نه نصاره کان بوو . . به زرداری جه نکلی به دری
 کردوره (الرسول القاند - ۱۳۵) . . له گهل
 عو ککاشه گی کوری خوره یلیدی نه سه دیی ، شه مید
 کرا ، لهو کاته دا که طوله یجه ئازاوه ی دارا کردنی
 پیغه مه را یه تیی ، بو خوی ، به ساخته ، نابوو بهوه

ئەبووھورەیرە ؟ ئەئەبى خەلئىكى زۆرت بەر چاۋ
ئەكەوت ؟!

وتم : بەئەبى . وتى : چاۋت لئمان ئەبوۋ لە بەدرا

و خالیدی كۆرى وە لئیدیش ھەردوویانى كىردە
چاۋساغ و ھەرألزانی لەشكرى خىلافەت ، كە
نەو بوو لە نەنجاما لە نئوان لەشكرى خالید و
ئەو لەشكردا كە طولەیحە ھەلى ھەلەنەند بوو و
كۆى كەردبۆرە ، جەنگى بوزاخەى مئزۇوبى روى
دا . . .

نەو بوو لەشكرى خالید سەر كەوت و طولەیحە
دوای تئكشكانى ، لە داواكەى پەشیمان بوویەو و
ئەوبەى كىرد و كەراپەو و سەر ئىسلام . چا
ئەگئەنەو ئەبووبەكر - خوا لئى رازى بئت - روو
ئەكەتە طولەیحە و پئى ئەئەبى : چۆنم خۆش بوئیت ،
تۆ ئەو دوو پیاوچاكەت كۆشتن ، عوككاشەى
كۆرى موھصین و ئابئى كۆرى ئەقەرەم ؟ طولەیحە
وتى : خواى كەورە بە دەستى من رئزى بەوان
بەخشىبى (بە وەرگرتنى پلەى شەھیدى) ، بەلام
بە دەستى ئەوان منى ریسوا نەكرد (تا بە كافرئى
بى كۆژن) . . .

(چۆن خوای گموره پستی کلفری زۆر و زه بهندهی بو
داین به زه ریدای) تیمه به زۆری له شکر سهواک وین !

جا کتی گلهیی له نه بوو . هوپه بیره نه کا ؟ له هیچ
کس گلهیی ناگری ، کاتێ کیشانه و یوانه دا بنی بو
ئه و دوو له شکره و دوائی به راورد کردنیان به ته مای
تیاچوونی موسلمانان کان بێ ، نهک شکان ، به لکو تیاچوون
.. تیاچوونی په کجاری ، که بریتی بێ له ریشه کهن
بوونی ئیسلام به ته واوی ..

خز نه گه له شکر ئیسلام ، که زماره ی له شکره
رۆمی زانی ، بریاری که پانه زه ی بو ، دینه بدایه به
بێ جهنگ ، هیچ گله یه کی لێ نه نه کرا . به نام - هه
چهنده نه یان تونیی بکشینه دواوه - بریاریان دا خوایان
بدن له له شکره کافران ، ئیتر نهوه بوو بهردو . و شه
هه له تیان دا ..

کهستی نه له جیهانا دانێ یا نه نێ که نه هه له ته
و نه بریاره چهنده پر مه تریه .. وه هه له شکره تک

و هەر فرماندهیهك به کاری وا ههلسیتی ، بیه یاسای
 سهرازیی ، زاندریت ۰۰ به نایبهتی لهم چهرخه دا ،
 هەر سهرکردیهك نهو پرپاره دهر بکات بو هینرش و
 جهنگ کردن ، وهك نهوی گه زهیدی کوپی حارینه و
 یارمهتی دهره کانی دهریان کرد ، نه زارسته و خو نه درتی
 به دادگا ، گوايه نه مه مه بهستی فهوتاندیتکی مسوئوری
 لهشکر بوو .

بهلام لهشکری قورپان جیاوازه ۰۰

فرمانده ، بو نههم جوهره کارانه ، نادری به دادگا ،
 چونکه دواي متمانه یکی تهواو فرماندهیهتی بی
 سپرراوه ۰۰ ئینجا ج فرمانده و ج سهرازان ، هەر
 هه موویان ، چهندی به تهامی شهیدین ، نهودنده به
 تهامی زبانی دنیا و سهزکه وتن تیا ، نین شهیدبوون
 له یتای خزادا ، ناوانی راستهقیهی ئیمان دارانه ، تا
 به کومه کیی خوا ، بگه نه بههستی نه براره ۰۰

بلیسہی ناکری جہنگ

ہر سچے فرماندہ کہ : زہید و جہ غفر و کسری
 رہ و حہ ، لہ ریزی یہ کہ می پیتی یشہزہ و لہ بلیسی
 دلی لہ عکر دہ و مستان ۰۰ بہ رامبہر دوزمنی زور و
 زہ بہ بندہ و مستان ۰۰ بہ دلیکی پر لہ ہتری کول نہ درہ وہ ،
 بہ سہری بہ زر وہ ، و مستان ۰۰ گیانہ کانیاں زور
 ہزاران نہ دایہ قہ لہم ۰۰ چونکہ لہ گہل خوشدوستی
 نار کروی دایانہ لہ بیان نہ کردہ ۰۰ گیانہ نورانیہ کانیاں
 بہ خوا نہ فروخت ۰۰

چوونہ پتہ سی پتہ سہرہ ، تالہ پتہ ہموو
 سہریازیکہ وہ شہیدیاں دست کہوی ۰
 نہی کن کاروباری لہ پیکر بہریت بہ پیوہ دواہ
 شہید ہونہی نہوان ؟

نہ گہر لہ شکرئی وہ کہ نہوان خوی فروشتہی بہ خواہ
 خرای گہورہ خوی ہارتزگاری بو نہ تیری ۰۰

» وکنی باللہ وکیلا « الاحزاب/۳

» وکنی باللہ ہادیہا ونصیرا « الفرقان/۳۱

» وما النصر الا من عند اللہ « الانفال/۱۰

لهشکری قورغان خونین چاوی بهی بووه ئاسمان،
 تاله رحمت و سۆزی به لیماری بهزینتی به سهریا . .
 شم بهرامبه ر به کافر وهستانه ی و به هه رزان دانی
 خوینه که ی به کرده ووی چاک بو بزینیری و له ئاگری
 دۆرخ رزگاری بکا . .

جهنک دست یی کرد . . له بهرزترین پله دا
 . و سلمانه کان دامه زراویان نواند . . به راستی ته نها
 ئیانی راسته قینه یه وره و پیزی ئاده میراد بگه یه پته نه و
 پله یه . . ده ریایک هیرش بیتت بو دوورگه یه کی
 بچکۆله و هیشتا شه بۆله به ته وزمه کانی به توندی بگپرتنه
 دواوه . .

به لئ ، یرو باوه پی دامه زراو و لئ بهرمان و
 کۆل نه دان بو بهرز کردنه ووی ئالای . لا اله الا الله ، ،
 هه موو یاسایه ک ، کیشانه و پێوانه یه ک ، نه گۆری .
 نه ی . مینتی کهوا بهرچ نه هه موو جارێ سه رکه وتن به
 زۆریی تفاق و له شکر پته دیی . .

لهشکری رۆمه کان جار له دوا ی جار شالاوی

نهيتا .. سهربازه کاني ئيسلايمس ، بيتي تخاق ، له بهر
دميانا ، مردانه ، وستا بوون .. شه پوله کاني نه سکری
خوانه ناس خه ريك بوو به جارنکا خواناسه کان فووت
بدات ..

ته بوایه نهم جهنگه نه شيار و ناهه مراره چهند ساييکي
که می بخایاندايه .. ته بوایه به يهک له يشتن و
ته واو کردنی موسلمانان کان يککوه بوایه ، (هر وهک
سهر کرده کاي روم بيريان لي ته کرده وه) . که چي به
پنجه وانوه ، نه وهی که که ستي به ته ماي نه بوو هاته دبی
.. له سکره بچکوله ته وپه ری غیره تی نواند . پاله وانانان
ده ستي : وه شانده . زور و زه به نده لاکي گاور ده ستي
دا بو يسي .. جهنگ جهوت و ژوی خایاند ..
سهربازه کول نه دهره کاني قورگان ..
سهربازه په وه فاکاني پتفه مبری خوا ..
سهلامتان لي بي ..

سهلامتان لي بي له هه ووو موسلماننکي به غیره نه وه ..

خۆم به خه جانهت نه زانم .. توو کي له منم گرز بوون ..
موو چر کهم به لاشه دا دیت .. چاوم فرمیسکیان تیا
قه تیس ماوه ، کاتی که میستان و زۆزی دوزمن دینم به
بیره ۱۵ ..

چۆن بهر مه تان نه گرت ؟

چۆن زیره تان نه نه کرد ؟

چۆن دهستان شمشیری نه گرت ؟

دیاره ده لامیش ئه سانه :

کهومه کبی خوا .. یارمه تیی خوا .. پشینه سنیانی
خوا ، بو نه وانه ی دلیان پره له ئیمان ..

لهو رۆزه ناسکه دا و له خاکیی کافر دا .. گه وره ترین
هیزی کافری نهو رۆزه .. تپومی قاره مان له بهر ده میا
به و بهری غیره ، وه شالاره کابان په رنج نه درایه وه ..

خۆشه و یسته کانم .. خوای گه وره گه یسته فریای
تپوهی به غیره ت .. خوا یارمه تیی تپه من بدات ، لهو

سه رچاره پاگه وه که تیولا بهر وه رده تان لیتی. وه درگرت ،
بهروه رده و رگرین . .

به لئی . . غیره نی موسلمانه کان به شیوه یهک بوو ،
ه ر چ نده لهشکری دوزمن یهک له دزای یهک هینرش
و مالآوی نه هتا ، به لام توانیان بی وهستین . .

به لئی ، له هینرش و بو یه هوه هاتن بی وهستین .
سه لاندیان غیره تهنه لای موسلمانه . . دوا
وه ستاندنی روم ، خویان به وه هوه نه وه ستان . . نه مجاره
لۆبهی دهست و بازووی موسلمانه شنشیر دا رینه
خواره وه بو سه ر کلآوی پولا و زرئی کافر . . نه مجاره
موسلمانه کان هینرشین لامنست بی کرد . . به صده ده ها
لاشه ی روم و عه ربه تۆکه وه کانیاں له و نازده دا خه ت ،
به لام هینرشه کان کزریگه ر. بۆون . .

هدر مردن- نیه ؟

له هردن به و لاره چی تر هه به ؟

خۆ ته گه دهستیش نه وهستین ، دوزمن دهستی وا

له كرا درينجى ناكات • وا چا كه هه ر موسلمانك بهر له
شهيدبوونى چهند لاشه بهك له كافران بخت •

زه يدى فرمانده له پيشى پشه وه برو •• نهوى
خزمت كوزار و بچكوله و نه ناسراو ، نيسلام كه پسته
فرياي و دهروونى ، نيشكى ، هه موو نه ندا ميكي رزار
كرد •• حهيف نيه نه مپرو خوى نه فروونى به خواى
كه زره ؟

له پيشى پشه وه هه لمه تى نه دا و موسلمانه كانى
هان نه دا و هه ربه كه يان چهند قانى شير هه لمه تى نه دا ••
كافرى خوانه ناس چيه و ره به موسلمان بهر بدا ؟
نه م هير شاهى موسلمانه كان و ايمان كرد به نيك له
له شكرى روم دست بداته را كردن •

جا چون را نه كات ؟ له بهردم كى دا بووستى ؟
له بهر دم موسلمانكا دره نكيه بگانه به هه ست ؟ سه رباژى
بو باره و رابواردن هاتى ، يواى مه يدانى شهيد ويستان
نيه !

کوان ،وسلماه شهید ویسته کانی تم چهرخه ؟
سوباس بو خوا سهرانه ری سدرزدویی پریه تی
لییان و هه وو روژیکیش ئه سیلین که :

شونین که ونوو راسته قینه کانی قورپان - ئه کهرچی
هیتا له جاو کافراندا زور که من - هه موو ده می ئاوانی
شهیدی ئه خوازن •

به لام زوربهی له شکری کفر هه ر خه ریکی جهنگ
و گوشتار بوو ، هه ولی ئه دا به هه ر شیوه به ک بووه
چرا ده وری موسلمانان کان بگری •• به لام بی هووده بوو
و هه موو جارنی دهستی له بنی که نووی خایه وه ده
چرو ••

یه کهم به لگهش بهر که گرتی موسلمانان کان و
رده وایان بوو لهو جهنگه ناهه مواره دا بو ماوی ههوت
روژ ، مه گه ر تاریکایی شهو له یه کسری جیای
بگردنایه ته وه •

لشگری ئیسلام به شیوه یه کی بیرلی نه که راهه

خریکی جهنگ بوو، تا رۆزی شاشتم، و نه نهوه بوو له و
 رۆژه دا ههستی فەرمانده که به سهزی بهرزه وه دهستیان
 له ملی شهیدی کرد .. به نههیدبوونی نهه سیکیان
 لهشکری موسلمانه کان نهو هیز و یزیدی نهه .. به لام
 خوای گهوره. خۆی نهخسه نه کیشی . خۆی دهرمانی
 هه مهو دهردیك نه نیری . کۆمهلی خواناس که له نهز
 خوادا راست نه کات ، دهی ئیتر مسۆکهره پهروه ردهگار
 نهخسهی سهرفرازی بو نه کیشی . نهوه برو خالییدی
 کوپی و ولیدی گه یاند ..

ههه سنی فەرمانده که تا پنج رۆز ههه له په یاییه وه
 هه تا یواره له ییشی پشهودی لهشکرا بورن نه جهنگین
 .. بهم دهست و بهو دهست - به کۆمهکی و پشوانی
 خوا - شالوی هه پشی لهشکری بی یایانیه نه اپراهه
 دواوه ، زیاد له ودهش بهک له دواوی بهک هه له تیان
 نه دایه سهریان تا به راست و به چه یا لاشی بهی سهه و
 سه ری بهی لاشه یان له مهیدانا له سهه بهک ته په کهن ..

شهبانای شهیدیی

نهوه بوو له روژی شهیدا ، زهیدی ورماندی
به کام ، له پیشی ریزه گانهوه ، ئالای لهشکری به دستهوه
گرتبوو . . ئهوه ئالای سیهی که پنه پهری خوا - صلی
الله علیه وسلم - له فراعنی مه دینه دا دای به دستهوه ،
پیش نهوهی لهشکر بکه وینه ری . .

ئهو روژه لهشکری رو مه کانی به تهواریی زوژی
سهند . . فرماتدهی خوانایش پانه وانا ، شیرانه ،
مردانه ، له بهر ده میانان وستا . .

له ههوه لایه کوه رمی کافری ئاراسته کرا .

زاینک و دوان نه برون ؟

ههوه گیانی هه نجن هه نجن کرا . .

رمی خراسته اس ، له ههوه لایه کوه به جیازوا

گۆشتی نه بیری . .

کافر منتهی نهیچي ۰۰

هزارهها شهید بن ، نه مای نیسلام ، نیجا زیانر
که شدار نهیچي ۰

شهیدان بو به هشت نه پون ۰

نهو جوړه بلیتهی به هشت ددستی هه وو که سستی
ناکووی ۰۰ یی اوی نهوی و ددستی بی گاتی ۰۰ لاشی
زهیدی پاله وان ، به رمی دوژمن کون کون کرا ۰۰
هتا توانای تیا بوو خوی گرت ، تا نه هیلنی تالای له نکر
بکه وینه زهویی ، تا نه وه بوو جه غه ری فرماندهی دوو دم
دستی دایه تالا و له زهیدی ودر گرت ، بی نه وی
بکه وینه زهویی ۰۰

رونک زهررد و خه جالت خو مان ، زور بهی
موسلمانانی چه رخه کانی دواوه ۰ نه مای نیسلامی تازیز
به خوینی کچی تلو درا و گه شهی کرد و سایه و سیه ری
بی گه یشت ، وه کچی یش له سیه ره که یا خریکی
بریزه وه یه تی ۱۹

پلهی بززی شهیدان له کوئی و رووی رهشی
تاین فرۆشان له کوئی ۱۹ .

با هه کاسی ، که خۆی به موسلمان نهزانی ،
سه رنجی خۆی بگری : بزانی له یتاوی ئیسلامدا
اندوو بوونی زۆره ، یان نهو خزانهت و پایه دنیا بهی
که به زوی هه ل گرتی ئیسلامه وه پنی دراره ؟

ئه گهر راست گو یین و ئهم بهراز ده بکه یین نهوسا
نهزاین چند رووپه شی دیوانی خوانی !

گوا به ماومانه رووپه شی ئهم جیهانه یت به سه رمانا ؟
دهی با هه رهو پی یهش به ته مای قیامت یین !

هه ره چون بوو شهیدان گه شمه مه نزی
راسته قیه یان و یغه بهری خواش - صلی الله علیه
وسلم - ، هه ره لهو رۆزه دا ، هه وائی شهید بوونه که ی
دا به موسلمانانه کان . .

ئه وه بوو یغه بهری خوا - صلی الله علیه وسلم -
چوو سه ره می بهر و پاسی هه ره سی شهیده که ی کرد ،

ئەمەش دواى ئەوئى خورائ كورە ەپدانى جەنك و
 رورداوۈكانى ەئنايە پئش چاوى پئغەمبەر ەۋ بوى باس
 كرد كەوا زەيد پەوانە دەستى داوۈتە ئالا و شەئانئش
 ەاتۆتە لائ و زىانى بە لاوۈ خۆشەوئست و مردنى لە
 لا ناخۆش كرددوۈ و خۆشەوئسى زىانى دنائى بردۆتە
 دلەوۈ ، كچى زەيد پئى زئوۈ : ئائىستا ، لە كاتئكا
 ئئمان لە ئو دلە كئنا جئى كئر بوۈ ، زىانى دنئام بە لاوۈ
 خۆشەوئست ئە كەئى ؟ جا بەردو پئەوۈ ەلئمتى دا ەۋ
 پئغەمبەرى خوا - صلى الله عليه وسلم - رحمت بارانئ
 كرد و فەرموئى داواى لئى خۆش بوونئ بۆ بئەن ، بە
 ەلئمتەوۈ چوۈ بە ەشتەوۈ .

كاتئ كە جەنگ تەواو بوو و پئغەمبەر - صلى الله
 عليه وسلم - ەوالئى پئى كە شت خەفەئكى زۆرى خوارد
 بۆ شە ەئد بوونئ ەد سئ فەرمادە كەئى كە لئو وئش
 خەفەئتى وائ نەخوارد بوو ەۋ بۆئە سەرى دا نە كەس و
 كارئان بۆ دل دانەوۈ و ەرخۆشئى لئى كردئان ەۋ

كە گەئشتە مائى زەيد كچە بچكۆلە كەئى بە پرمەئى

گریانهزه خۆی گه تنده پڼغه بهری خوا - صلی الله
علیه وسلم - ههز وه کو بلن : بارکم شهید بووه و جده
له تو ، که له جڼگه ی بارامانیت ، گه سی تر ک ابهین . .

هه لوڼستی ئهم کچه کازی کرده ههز پڼغه بهری
خوا و دهنی کرده گریان به راده ی ک دهنی گریان و
هه نیک دانی بهرز بوویهوه . فرینت به چاوی
پروزی به خوږ ژانسه خواروه ، بو زهیدی
خوشه ویستی . هه زهیدی سالی های سال له گه یانسا
زیانی نه دایه ههز . . هه زهیدی که نه چوووه له گه ی
بارک و مامه یا بو لای دایکی و بو ناو کهس و کاری . .
نه و زهیدی نه وه ندهی خوش نه ویست به یاسای نه و
کانه ، تا ئیسلام قهده غه ی نه کرد بوو ، کردیه کوی
بخوی . . هه زهیدی که یه کهم کهس بوو له به نده کانا
نیان یتتی .

کاتج سعه دی کوی عریاده ئهم گریانهی به
پڼغه بهری خواوه یتتی ، ههزی سږ ئه ما ، بو به پرسی :

ئەمە نېچە ئەي يېغەبەرى خوا؟!

ۋاتە : ئەم گریانە بۆ ؟

ئەم کارە کەى بۆ تۆى بەپىز ئەشیت ؟

فەرموۋى

• ئەمە گریانى خۆشەۋىستە بۆ خۆشەۋىستە كەى •

ۋاتە : زەيىدم زۆر خۆن ئەۋى •• جگەرم

سورتاۋە بۆى •• جىگە كەى لە كىرۈكى دىسا چۆل

• بوۋە •

خۆزگەم بە زەيد •• زەيدى خۋاپى داۋ •• ئەۋەندە

خاۋەنى ناۋچاۋىكى رۆشنە لە سەر زۋىدا ئەكەۋىتە

ئالى موحەممەدى كوپى عەبدوللاى يەكەم خۆشەۋىستى

خۋا •• دۋايش ناپىتەۋە بۆ ناۋ كەس و كارى ••

ئەۋەندە دىل و نىيازە كەى باكن ئەپتە خۆشەۋىستى

يېغەبەرى خوا - صلى الله عليه وسلم - •• لەۋ دىل

باكە فراۋاندا جىي خۆى ئەكەتەۋە •

خوزگم به زید، موا بود، قوتایی راسته‌فینی
قورثان ۰۰

خوزگم به زید، وا بود، سه‌زیازی به وفا و
فهرمانده‌ی چاون‌ترس و فیداکاری لشکری ئیسلام ۰۰
خوزگم به زید، وا بود، یه‌کتی له شهید.
ناوداره‌کانی قومته‌ی ئیسلام و به‌هستی به‌رینی بو‌هتا
هتایی مسوگر کرد ۰۰

خوزگم به زید و هاویرانی زید ۰۰
له کوتاییدا داواکارین خوی گه‌وره له‌سه‌ر
ریازی قورثان لاما نهدا و به‌موسلمانانه‌سه‌ر بئینه‌وه ۰۰
واخر دهوانا ان الحمد لله رب العالمین •

سەرچاوه كان

بەرازد	دانجە
١ - الاستيحاب	ابن عبدالبر
٢ - اسد الغابة	ابن الاثير
٣ - الاصابة	ابن حجر اله عقلانى
٤ - حياة الصحابة	الكاهن ماوى
٥ - الرسول القالد	خطاب
٦ - السيرة النبوية	ابن هنام
٧ - صفة الصفرة	ابن الجوزي
٨ - صور من حياة الصحابة	الهاشا
٩ - غزوة أحد	باشميل
١٠ - غزوة مؤتة	باشميل

ناومرۆك

بەسە	لایىمەرە
پىشەكەش	۴
پىشەكەش	۵
ياساي نەفەسى	۷
بەدىدار شادبوون	۲۰
خۆشەزىستى راستە قىنە	۳۰
دەستدرىزى نارهوا	۳۸
غىرەتى پىشەوا	۴۷
دەرياي فراوان و دىور ۴ى بېجىكۆلە	۵۳
پىشەسى ئاگىرى چەتەك	۶۷
شەيداي شەجىدى	۷۵
بىرچارە كان	۸۲

رقم الايداع في المكتبة الوطنية ببينداد ٨٨٢ لسنة ١٩٨٦